

TICARET	KISKAÇTAKİ DT YE AB' DEN YARDIM ELİ	Referans No	81949704
Yayın Adı	İstanbul Ticaret		
Newslihter	http://gold.ajanspress.com.tr/linkpress/YdmKy-MtwD_XBz3-XFjXDQ2/?v=2&s=38801&b=896728&isH=1		
		İlk Sayfa Liste	

Kıskaçtaki DTÖ'ye AB'den yardım eli

Avrupa Birliği, korumacı politikalar sebebiyle adeta kıskaç altında bulunan Dünya Ticaret Örgütü'nü (DTÖ) reforme etmeye kararlı. Birlik, uluslararası ticarete ilişkin düzenlemeleri güncel şartlara uygun hale getirmeyi, DTÖ'nün gözlemci rolünü güçlendirmeyi ve anlaşmazlıkların hali mekanizmasında muhtemel sorunların önüne geçmeyi hedefliyor.

Merve Özcan
İktisadi Kalkınma Vakfı

AVRUPA Birliği, son yıllarda benimsediği ticaret politikası ile yeni nesil ve kapsamlı ticaret

anlaşmalarını akdediyor. AB bu şekilde çok taraflı ticaret sisteminin sadık savunucusu olmayı amaçlıyor. Buna, son dönemde Birliğin önceliklerinden biri haline getiren şüphesiz ki ABD Başkanı Donald Trump'ın serbest ticareti tehdit eden korumacı politikaları ve tüm dünyada bunların tetiklediği ticaret savaşları oldu.

AB, küresel ticarete norm belirleyici statüsüne oyun bozucu konuma geçmekte olan ABD'den başlan yeni doldurmaya niyetli. Bunun son örneği, 28-29 Haziran'da gerçekleşen AB-Korseyi Zirvesi'nde Komisyona verilen öneriler hazırlama ve bunları diğer DTÖ üyeleriyle paylaşarak, örgütün uzun süredir gündemdeki reformuna yol gösterme yetkisi.

Komisyon bu kapsamda 18 Eylül'de DTÖ'nün değişen dünyaya adaptasyonu ve etkinliğinin artırılması amacıyla hazırladığı öneri belgesini sundu. Komisyonun Ticaretten Sorumlu Üyesi Cecilia Malmström tarafından sunulan belgenin basın toplantısındaki en çarpıcı ifade, DTÖ'nün bugüne kadarki 'en derin krizini' yaşıyor olduğunu söyledi. Bunun bilincindeki AB'nin DTÖ reformuna ilişkin hamlesi -hiç tesadüf olmasa gerek- ABD'nin 200 milyar dolar değerinde Çin ihracatına yüzde 10 vergi koymasından bir gün sonra geldi. Üye devletler ile tartışmalar sonucunda hazırlanan belgede üç temel amaç odaklanıyor: Uluslararası ticarete ilişkin düzenlemeleri güncellemenin küresel ekonomik koşullarına adapte etmek, DTÖ'nün gözlemci rolünü

Avrupa Komisyonu Ticaret Komisyoneri Cecilia Malmström, DTÖ'nün desteklenmesi gerektiğini açıkladı.

güçlendirmek ve anlaşmazlıkların hali mekanizmasında yaşanması muhtemel sorunların önüne geçmek.

CAN ÇEKİŞEN DTÖ'NÜN TEMİZ ÖRGANI

DTÖ çatısı altında anlaşmazlıkların hali mekanizması olarak adlandırılan ve üyeler arasındaki ticari anlaşmazlıkların çözümü görevli bir yapı bulunuyor. Bu yapıya bağlı yedi hükümden oluşan Temiz Örgani ise DTÖ'nün bir çeşit yüksek mahkemesi şeklinde, ülkeler arasındaki anlaşmazlıklara ilişkin nihai kararları verir. Son yıllarda sayılan artan ikili ve çok taraflı ticaret anlaşmalarıyla DTÖ'nün gücü zayıflamış olsa da anlaşmazlıkların hali mekanizması işlemeye devam ediyordu; ta ki Vaşington yönetimi Ağustos 2016'dan bu yana önce ABD seçimlerini daha sonra DTÖ'nün reforma ihtiyacı olduğunu öne sürerek Temiz Örgani'ni yeni hükim atamaması engelleyeneye dek. Oysaki yedi üyeli organın karar alabilmesi için en az üç üyenin olması gerekiyor.

Şen olarak 27 Ağustos'ta Donald Trump tarafından ikinci görev süresi veto edilen Morityuslu hükim Shree Baboo Chekitan Servansing'in 30 Eylül'de görev süresinin dolmasıyla Temiz Örgani'nda üç hükim kaldı.

Bunlardan ikisinin ise görev süresi Aralık 2019'da doluyor. Eğer o zaman da Trump yönetimi hükim atamalarını engelse Temiz Örgani görevini yerine getiremeyecek.

Peki, ABD Başkanı bunu neden yapıyor? Çünkü Donald Trump, DTÖ'yi ülkesine haksız davranılmakla suçluyor. Bu kapsamda Vaşington yönetimi, ABD'nin bazı temiz vakalarında 90 gün sürüne uymamasını, eski hükimlerin devam eden davaları etkilemesini, Temiz Örgani'nin anlaşmazlıklarla ilgili olmayan konulara müdahil olmasını ve alınan kararların gelecekteki vakalar için emsal teşkil etmesini eleştiriyor.

Son dönemde azalan etkinlik alanıyla zaten kan kaybeden DTÖ'nün başta Temiz Örgani ve anlaşmazlıkların hali mekanizması olmak üzere diğer tüm problemlerinin bir an önce masaya yatırılması gerekiyordu. İşte bu noktada yardım elini uzatan AB, DTÖ'nün reformuna ilişkin açıkladığı önerilerle; kurallara dayanan, adil ve çok taraflı küresel ticaret sisteminin koruma yolunda ilk adımı attı.

AB'NİN DTÖ REFORMUNA İLİŞKİN ÖNERİLERİ

AB, 2015'te yayımladığı "Herkes için Ticaret: Daha Sorumlu Bir Ticaret ve Yatırım Politikasına Doğru" başlıklı strateji belgesinde paylaştığı ticaret vizyonunu yaygınlaştırmaya ve bu alanda standartları belirleyecek, lider konumuna ulaşmaya niyetli. Niyetten de öte buna mecbur aslında, çünkü ABD'nin yaptırım kararları ile öntümüzdeki dönemde daha da

derinleşmesi bekleniyor. Ekonomik büyümenin sürdürülebilirliği ve siyasi düzenin istikrarı için büyük tehlike oluşturacak bu durum, küresel değer zincirlerine ve uluslararası ticaret sistemine entegre AB ekonomisi için ciddi bir risk.

AB'nin DTÖ reformuna ilişkin sunduğu belgenin satır aralarında piyasalarda aksamlara yol açan ve kamu iktisadi teşebbüsleri tarafından kanalizasyon sızması olarak bildirimi ve e-ticaret gibi gelişmekte olan alanlara öncelik verilmesi gibi öneriler dikkat çekiyor. DTÖ'nün gözlemci rolünün etkisizleştirilmesi sebebiyle sekteye uğradığını bilincinde olan Avrupa Komisyonu, daha etkili izleme ve gerek duyulmayan komisyonlerin azaltılması gibi tavsiyelerde bulunuyor. ABD tarafından bloke edilen Temiz Örgani'nin üye sayısının yediden dokuzaya çıkarılması ve yarı zamanlı olan bu görevin tam zamanlı hale getirilmesi de diğer öneriler arasında.

Sonuç olarak, sınır ötesi ticaret kurallarına uyumun DTÖ tarafından takibi ve ülkeler arasındaki anlaşmazlıkların çözümü için örgütün tarafsız bir hakem görevi görmesi yıllardır keyfi yaptırımların önüne geçiyordu. Ancak bugün gelinen noktada DTÖ, Trump yönetiminin tüm dünyada inşa etmeye başladığı korumacılık duvarlarının altında kalma tehlikesiyle karşı karşıya. AB'nin sunduğu reform önerilerinin diğer DTÖ üyelerinin de massasına gelmesiyle örgütün en derin krizine dur denilebilecek mi görülecek.